

GMINA BARANÓW

96-314 Baranów, ul. Armii Krajowej 87
Tel. 46 856 03 20, 856 03 24, fax 856 03 17

www.gmina-baranow.pl
urząd@gmina-baranow.pl

WAŻNIEJSZE ZABYTKI

Kościół parafialny p. w. św. Józefa w Baranowie 12 października 1912 r. została erygowana pa-rafia. Jak podają źródła podobno w Baranowie ukazała się Matka Boska. W cudownym miejscu postawiono drewnianą kapliczkę z obrazem Matki Boskiej i św. Antoniego. Następnie obrazy te przeniesiono do kościoła w Kaskach. Tam za ich sprawą miały miejsce cudowne uzdrowienia. 20 grudnia 1917 r. kościelna komisja w Warszawie uznała za cudowne obrazy Matki Boskiej i św. Antoniego. W latach 1907-1920 wybudowano kościół wg projektu St. Grochowicza i Bronisława Czo-snowskiego. Świątynia została poświęcona przez kardynała Kakowskiego w 1920 roku.

Dwór i park dworski w Bożej Woli Pałacy w Bożej Woli pochodzi z 1864 r. Wcześniej na terenie Bożej Woli znajdowała się inna posiadłość – drewniany dwór, który prawdopodobnie został odebrany właścicielom za udział w powstaniu styczniowym. Do 1909 r. właścicielem ma-jątku była m.in. rodzina de Poths, następnie m. in. Czesław Tabor, fabrykant pochodzący z Czech, będący właścicielem m.in. fabryki zapalek w Błoniu.

Pałac z parkiem w Ceglowie Zbudowany ok 1820 r. przez Piotra Łubińskiego założyciela cukrow-ni w Golań.

Dwór w Kaskach Zbudowany na przełomie XVIII i XIX w. dla rodziny Szymanowskich herbu Ślepow-ron. Dwór jest parterową klasycystyczną siedzibą ziemiańską, którą wzniesiono z cegły w kształcie prostokąta. Głównym akcentem elewacji frontowej jest wejście ujęte dwiema parami kolumn toskań-skich, dzwigających belkowanie i trójkątny fronton. Elewacja ogrodowa dworu jest nieco skromniejsza i wyróżnia się półkolistym ryzalitem, który poprze-dza taras. Układ wnętrz jest dwutraktowy. Na osi dworu znajduje się sien, oraz salon na planach prostopadłych do siebie owali. Budynek posiada czterospadowy, kryty gontem dach, który został wyokraglony nad ryzalitem ogrodowym. Park dworski nie zachował się do naszych czasów.

MONUMENTS

St. Joseph’s Parish Church in Baranów The Parish was founded on 12 October 1912. Accord-ing to the sources, supposedly in Baranów Heavenly Mother showed up. At the miraculous place a wooden shrine was placed with the image of Heavenly Mother and St. Anthony. Then, these paintings were transferred to the church in Kaski. There, thanks to them, miraculous cures took place. On 20 December 1917, a church commission in Warsaw recognized the paintings of Heavenly Mother and St. Anthony as miraculous. In the years 1907-1920, a church was built ac-cording to the design by St. Grochowicz and Bronisław Czosnowski. The church was consecrated by the Cardinal Kakowski in 1920.

Manor house and manor park in Boża Wola The pavilion in Boża Wola dates back to 1864. Before that, the area of Boża Wola featured another estate – a wooden manor house that was probably taken away from its owners for the participation in the January uprising. Until 1909, the owner of the property was, among others, the de Poths Family, then, among others, Czesław Ta-bor, a factory-owner from the Czech Republic, the owner of, among others, a factory of matches in Błonie.

Chapel of the Holy Cross (Chapel of the Virgin Mary of Fatima) (next to the church) – built in **1713** as a votive offering after the extinction of the epidemic of cholera.

Church in Żuków – the parish was founded in the 13th century by the Poznań Bishop Albert. The parish in Żuków is older than the parish in Grodzisk. To the present day, the parish books dating back to 1411 and chasubles from the 15th and 16th century have been preserved.

Church from the 18th century in Izdebn Kościelne – in the 18th century only a brick chapel was operating. It was erected by Adam Izbiński, the then heir. In 1776, the Wyszogród County Governor Michal Szymanowski with his wife added a little wooden church along with a bell-tower. The building suffered as a result of fire in 1910. However, valuable, historical objects were saved. Some of the trees growing in the parish were recognized as monuments of nature – age-old lime and ash. From the side of the presbytery two tombstones are situated: Aniela Szymanowska (founder of the church) and the tombstone of Piotr Galichet, son-in-law of Aniela, who was the owner of the property Izdebnó.

Manor House of the Skarbek Family (1 Parkowa Street) – built in **the second half of the 18th century** in baroque and classicistic style Family seat of subsequent owners of Grodzisk. In the interior there are unique polychromes by Jan Bogumił Płersch from 1782.

PKP Railway Station – the railway station building was built in 1922-1924 according to the design by Romuald Miller, at the place of a previous brick station, known as barrack-type, destroyed during World War I. In 1972, the building was entered in the register of monuments. The railway station in Grodzisk Mazowiecki was one of the first stops of the Warsaw-Vienna Iron Road.

Jewish Cemetary (Żydowska Street) – established in **1780** Its today’s area features 277 histori-cal tombstones. Until 1941, it was a burial site of the Jews living in Grodzisk and in the neigh-borhood.

Evangelical Cemetary – this is a small fenced area at the corner of Fabryczna and Żytnia Streets. On the cemetery there are tombstones of the German minority and Poles of evan-gelical denomination. The cemetary was established in 1930. Currently, in the necropolis single fragments of tombstones’ frames have been preserved.

Roman Catholic Cemetary – is at Radońska Street in Grodzisk. It was established in 1817. Tombstones from the 1st half the 19th century have been preserved in the cemetery. The fencing dates back to the 1st half of the 20th century.

Municipal cemetary – is a young necropolis. It was established in the 1970s. The most impor-tant tombstones are the grave of the captain Arkadiusz Protasiuk, pilot of the presidential plane TU-154, who died in the disaster in Smoleńsk in 2010.

The building of the former **Water Treatment Plant of doctor Bojaśiński** (J. 12 Kilińskiego Street) – established in **1884**.Currently it is a seat for many social organizations and Primary School no. 1.

Villa „Foksal” (26 W. Bartniaka Street) – built by the Mokronoski family in **1845-46** for the guest house with typical shape of a locomotive.

Villa „Kaprys” (1 Okólna Street) – dates back to **1886**. Its environment features an old coach house and a historical park with a pond and sculptures.

Villa Radogoszcz – is in a historical one-storey building, in the center of Grodzisk Ma-zowiecki. In the years 2010-2012, it underwent revitalization and adaptation for the needs of an ethnographic gallery under the project „Revitalization of multifunctional areas of the center of Grodzisk Mazowiecki, Stage I- Green areas and monuments of the city” of Region-al Operational Program for Mazovian Province 2007-2013 (RPOWM). Since 11 November 2012, the building has been opened for visitors, as Ethnographic Gallery Villa Radogoszcz. The establishment is a part of the Center of Culture of the Grodzisk Mazowiecki Commune. We organize historical and art exhibitions, concerts, meetings with folk creators, artists, craftsmen. We popularize tradition and history through workshop classes, film projections, theatrical performances and evenings of tales. Our educational, popularization and artistic offer is targeted to children and adults at any age. Entry and events held in Villa Radogoszcz are free of charge.

Villa „Kniaziew” (15 Suwalska Street) –erected in **1911** as the summer residence of the general Eugeniusz Dmitriewicz Kniaziew – engineer of war fortifications of Russian troops stationed in Warsaw.

Palace with a park in Ceglów Built ca. 1820 by Piotr Łubiński, the founder of the sugar factory in Gole.

Manor house in Kaski Built at the turn of the 18th and 19th century for the Szymanowski Family, Ślepowron coat of arms. The manor house is a single-storeyed classicistic gentry seat which was built of rectangular-shaped brick. The main accent of the front facade is the entrance surrounded by two pairs of Tuscan columns, bearing an entablature and a trian-gular fronton. The garden facade of the manor house is slightly more modest and is char-acterized by a semicircular projection, which is in front of the terrace. The interior layout is two-bay. On the axle of the manor house there are the vestibule and the living room, on the planes of ovals perpendicular towards each other. The building has a hip, shingle-covered roof that was rounded off over the garden projection. The manor park has not been pre-served until the present time.

GMINA JAKTORÓW

96-313 Jaktorów, ul. Warszawska 33
Tel. 46 856 40 26, 856 40 69, tel./fax 855 21 88
www.jaktorow.pl gmina@jaktorow.pl

WAŻNIEJSZE ZABYTKI

Zespół dworski W skład zespołu wchodzi: dworek i obora z 1820 roku oraz park dworski z oko-ło 1830 roku oraz spichlerz i wozownia z około 1850 roku.

Cmentarz wojenny z II wojny światowej w Budach Zosinyh Cmentarz został założony w 1946 roku z inicjatywy Komitetu Ekshuma-cyjnego. Do 1964 roku opiekę nad obiektm sprawowali uczestnicy walk oraz miejscowe społeczeństwo. Na pamiętkę i ku czci żołnie-rzy AK z grupy „Kampinos” poległych podczas starć z siłami niemieckimi, co roku na cmentarzu odbywają się uroczystości. Grób Nieznanego żołnierza i tablica poświęcona poległym i za-mordowanym w czasie II wojny światowej. Na cmentarzu parafialnym w Jaktorwie znajduj się grób nieznanego żołnierza oraz tablica, po-święcona pamięci pomordowanych mieszkańców Jaktorowa i okolic.

MONUMENTS

Manor complex The complex consists of: manor house and barn from 1820 and manor park from ca. 1830 and granary house and coach house from ca. 1850.

The military cemetary from War World II, in Budy Zosine The cemetery was established in 1946, on the initiative of the Exhumation Committee. Until 1964, care over the facility was exercised by the participants of combats and the local society. In remembrance and in memory of the soldiers of the AK (Home Army) from the group „Kampinos”, fallen during fights with German forces, every year celebrations are held on the cemetery. Tomb of the Unknown Soldier and memorial plaque to the fallen and murdered during World War II. The parish cemetery in Jaktorów features a tomb of the unknown soldier and a memorial plaque to the murdered inhabitants of Jaktorów and the region.

GMINA ŻABIA WOLA

96-321 Żabia Wola, ul. Główna 3
Tel./fax 46 857 81 81, 857 82 24, 857 81 82
www.zabiawola.pl urzadz@zabiawola.pl

WAŻNIEJSZE ZABYTKI

Dwór w Grzegorzewicach Został zbudowany w połowie XIX wieku, w stylu klasycystycznym. W następnych latach został przebudowany w du-chu romantycznego historyzmu i przekształcony

Villa Jadwisin in the town of Opypy (Grodzisk Mazowiecki commune) – a high wall sur-rounding the building shields a palace along with a large park. Currently, the palace is not available for visitors.

Monument to Józef Chelmoński The monument to Józef Chelmoński is on the promenade at 11 Listopada Street from 1 Maj Street. It was unveiled on 10 September 2006. Its author is a Cracow artist, professor Marian Konieczny.

Shrine of Virgin Mary in the Skarbek Family Park In the renovated Count Skarbek Family Park There is a shrine with the figurine of Heavenly Mother surrounded by monument trees. The shrine was erected at the place to commemorate the executions of the January insurgents. The inhabitants were striving for including the figurine of Heavenly Mother, standing for dozens of years, in revitalization plans. Finally, during the re-construction of the park, the facility was renewed and surrounded by a low fence. The shrine is in the neighborhood of the entrance to the park, from the side of Bartniaka Street.

Grodzisk Street Gallery of Józef Chelmoński’s Painting – a street presentation of the paint-ing output of Józef Chelmoński along 11 Listopada Street (Promenade). **Manor House of the Wieniawski Family in Chlebnia** – within the village there is a perfectly preserved medieval stronghold. The Manor House is surrounded by a fruit and walking garden. Trees growing at the building are considered as monuments of nature: pedicellate elm and European ash.

Manor house in Izdebnó Kościelne – a manor house maintained in a classicistic style that was changing the owners across the centuries. At the end of the 18th century, it belonged to the Szymanowski family. They are the ones who founded the local church. Then the property was taken over by the Galichet family and then Count Feliks łubiński. In 1866, the manor house was purchased by Kazimiera nee Jarzębska Plebańska. Her grandchild Maria married a rich landlord. Her husband – Mieczysław Jurga-Szczygielski was the next owner and attached Rozłogi i Krasnicza Wola to the property. Currently, the manor house is used by the Nursery Home.

Manor House of Doctor Adam Chelmoński – the house of the brother of Józef Chelmoński (a well-known painter) is in Adamowizna, Grodzisk Mazowiecki. Next to the manor house aged trees are growing, which were recognized as monuments of nature. Currently, the manor house is a property of the commune of Grodzisk Mazowiecki.

Manor house of doctor Mateusz Chelmoński („House near the Pond”) – the house where the son of Adam Chelmoński, also a doctor, settled. He was specialist in the treatment of various specialist diseases using natural methods. Currently, at this place the Medical Practice Chamber is housed, where you can see former medical instruments and equipment, journals and books.

Manor house in Radonie – the manor house whose owners were changing across the centuries and who, depending on their preferences, were modernized the building. Currently, the manor house belongs to private individuals. Its visiting is possible upon a prior agreement with owners.

MILANÓWEK

05-822 Milanówek, ul. Kościuszki 45
Tel. 22 758 30 61-2, 758 39 45
www.miasto.milanowek.pl
miasto@milanowek.pl

Milanowskie zabytki to kilkaset willi i domów letni-skowych powstałych na przełomie XIX i XX wieku. Wille reprezentują różne style architektoniczne. Są tu dworki w stylu szlacheckiego oraz pałace w stylu neorenesansowym. Wśród reprezentantów stylu neoromańskiego jest tu kościół św. Jadwigi Śląskiej, który w czasie wojny przechowywał urnę z sercem wybitnego polskiego kompozytora – Fryderyka Chopina. **Pałac „Matulinek”** odzwierciedla styl klasycystyczny, zaś **Villa Borówka** – mieszały. Ponadto w Milanówku można spotkać przykłady tzw. stylu dworskiego, który formą nawiązuje do dworu szlacheckiego. Po II wojnie światowej przymusowo kwatunek przyczynił się do dewastacji wielu pięknych budowli. W ostatnich latach zabytkowe rezydencje poddawane są remontom oraz powstaje wiele nowych willi o ciekawej formie architektonicznej. Najstarsze

drzewa, które zostały uznane za pomniki przyrody – wiekowa lipa i jesion. Od strony prezbiterium znajdują się dwa nagrobki: Anieli Szymanowskiej (fundatorki kościoła) oraz nagrobek Piotra Gali-chet’a, zięcia Anieli, który był właścicielem majątku Izdebnó.

Dwór Skarbków (ul. Parkowa 1) – wybudowany w II połowie XVIII w. w stylu barokowo-klasycystycznym. Rodowa siedziba kolejnych właścicieli Grodziska. We wnętrzu znajdują się uni-kalne polichromie autorstwa Jana Bogumiła Płerscha z 1782 r.

Dworzec PKP – budynek dworca powstał w latach 1922-1924 według projektu Rmualda Millera, na miejscu wcześniejszego murowanego dworca, zwa-nego koszarowym, zniszczonego w czasie I wojny światowej. W 1972 roku budynek został wpisany do rejestru zabytków. Dworzec w Grodzisku Mazowiec-kim był jednym z pierwszych przystanków Drogi Że-laznej Warszawsko-Wiedeńskiej.

MONUMENTS

Palace in Grzmiąca The building was erected in the mid-19th century for Julian Wilhelm Brunwey. The palace’s style is neo-renaissance. The palace is surrounded by a large landscape park that was designed in 1860 according to the design by Kamil Jamme. The park is located on the scarp of the Pisia River valley in the vicinity of 3 ponds connected with each other through cascades.

Manor house in Grzegorzewice It was built in the mid-19th century, in classicistic style. In the following years, it was rebuilt in the spirit of the romantic historism and transformed into a pal-ace. In the east and the north, the building is equipped with terraces. The park surrounding the mansion is entered in the register of monuments and is subjected to conservator’s protection.

Palace in Ojrzanów was built in the style of late classicism according to the design by Władysław Marconi, in the second half of the 19th century by the Stadnicki family.

GRODZISK MAZOWIECKI

05-825 Grodzisk Maz., ul. Kościuszczy 32a
Tel. 22 755 55 34, 755 51 46, fax 755 53 27
www.grodzisk.pl urzadz@grodzisk.pl

WAŻNIEJSZE ZABYTKI

Grodzisko we wsi Chlebnia „Szwedzkie Góry” Najcen-niejszym obiektem archeologicznym w gminie jest wcze-snośredniowieczne słowiańskie grodzisko położone we wsi Chlebnia, zwane potocznie „Szwedzkimi Górami”. Grodzisko jest pozostałością istniejącej tu w XI i XII w. osady obronnej, która była najprawdopodobniej siedzibą rycerską.

Kościół Parafialny p.w. Św. Anny (Pl. Króla Zygmunta Starego) – ufundowany przez Wojciecha Mokronoskiego w **1687** r. Murowany, wybudowany w stylu eklektycznym. We wnętrzu wyposażenie renesansowe i barokowe.

Kaplica p.w. Św. Krzyszta (Kaplica Matki Bożej Fatimskiej) (obok kościoła) – wybudowana w **1713** r. jako wotum dzięk-czyne po wygaśnięciu epidemii cholery.

Kościół w Żukowie – parafię erygował w XIII wieku biskup poznański Albert. Parafia w Żukowie jest starsza niż parafia w Grodzisku. Do dnia dzisiejszego zachowały się księgi pa-rafialne sięgające roku 1411 oraz ornaty z XV i XVI wieku.

Kościół z XVIII wieku w Izdebnie Kościelnym – w XVIII wieku funkcjonowała jedynie murowana kaplica. Postawił ją Adam Izbiński ówczesny dziedzic. W 1776 roku starosta wyszogrodzki Michał Szymanowski wraz z żoną dobowudali drewniany kościółek wraz z dzwoniczą. Budowla ucierpiała na skutek pożaru w 1990 roku. Udało się jednak uratować cenne, zabytkowe przedmioty. Na terenie parafii rosną dwa

części miasta w 1988 roku otrzymały status zabyt-kowego zespołu urbanistyczno-krajobrazowego. Gmina posiada na własność także dwa historyczne zabytki: **wille Walerie i zespół parkowo-willowy Turczynek**. Zabytkowa **willa Waleria** (ul. Space-rowa) to miejsce, w którym żył i tworzył m.in. jeden z największych polskich rzeźbiarzy – Jan Szczep-kowski (1878-1964).

Dwie wille „Turczynek” (ul. Brwinowskiej) zostały wybudowane na 10-hektarowym terenie w 1905 roku. Projektantem budynków był znany łódzki architekt Dawid Lande. Dwie bliźniaczo podobne wille, zwrócone do siebie fasadami, różnią się jedy-nie nieznacznie wielkością, rozplanowaniem bryły i detalami. Budynki przeznaczone były dla córek Bonawentury Toeplitz: Franciszki i jej męża Wil-helma Wellischa oraz dla Anny i jej męża Jerzego Mayera.

MONUMENTS

The monuments of Milanówek are a few hundred villas and resort houses arising at the turn of the 19th and 20th century. Villas represent different architectonic styles. These are noble manor hous-es and neo-renaissance palaces. The neo-roman style is represented by the **church of St. Jadwiga of Silesia**, where the ossuary with the heart of an outstanding Polish composer – Frederick Chopin was stored during the war. **Palace „Matulinek”** reflects classicistic style, and **Villa Borówka** re-presents mixed style. Additionally, in Milanówek examples of the so-called manor style can be encountered that, in terms of form, harks back to a noble manor house. After World War II, com-pulsory housing contributed to the devastation of many beautiful buildings. In recent years, histori-cal residences have been subjected to repairs and many new villas have been built with an interest-ing architectonic form. The oldest part of the city in 1988 received the status of monumental urban and landscape complex.

The commune owns also two historical monu-ments: **Villa „Waleria”** and **Park and Villa Complex „Turczynek”**. Historical **Villa „Wale-ria”** (Spacerowa Street) is a place where, among others, one of the greatest Polish sculptors – Jan Szczepkowski (1878-1964) – was living and cre-ating.

Two **Villas „Turczynek”** (Brwinowska Street) were built on a 10-hectare area in 1905. The buildings were designed by the łódź architect Dawid Lande. Two identical villas, facing each other with facades, differ only slightly in size, along with the layout of the body and details. Buildings were intended for the daughters of Bonawentura Toeplitz: Franciszka and her hus-band Wilhelm Wellisch, and for Anna and her husband Jerzy Mayer.

drzewa, które zostały uznane za pomniki przyrody – wiekowa lipa i jesion. Od strony prezbiterium znajdują się dwa nagrobki: Anieli Szymanowskiej (fundatorki kościoła) oraz nagrobek Piotra Gali-chet’a, zięcia Anieli, który był właścicielem majątku Izdebnó.

Dwór Skarbków (ul. Parkowa 1) – wybudowany w II połowie XVIII w. w stylu barokowo-klasycystycznym. Rodowa siedziba kolejnych właścicieli Grodziska. We wnętrzu znajdują się uni-kalne polichromie autorstwa Jana Bogumiła Płerscha z 1782 r.

Dworzec PKP – budynek dworca powstał w latach 1922-1924 według projektu Rmualda Millera, na miejscu wcześniejszego murowanego dworca, zwa-nego koszarowym, zniszczonego w czasie I wojny światowej. W 1972 roku budynek został wpisany do rejestru zabytków. Dworzec w Grodzisku Mazowiec-kim był jednym z pierwszych przystanków Drogi Że-laznej Warszawsko-Wiedeńskiej.

Cmentarz Żydowski (ul. Żydowska) – założony w **1780** r. Na jego dzisiejszym terenie znajduje się 277 zabytkowych nagrobków. Do 1941 r. stanowił miejsce pochówku Żydów mieszkających w Grodzisku i okolicach.

Cmentarz ewangelicki – jest to niewielki ogrodzony teren znajdujący się na rogu ulicy Fabrycznej i Żytńskiej. Na cmenta-rzu znajdują się nagrobki mniejszości niemieckiej i Polaków wyznania ewangelickiego. Cmentarz został założony w 1930 roku. Obecnie na nekropoliu zachowały się pojedyncze frag-menty obramowań grobów.

Cmentarz rzymskokatolicki – mieści się przy ulicy Radoń-skiej w Grodzisku. Został założony w 1817 roku. Na jego terenie zachowały się nagrobki z I połowy XIX wieku. Ogro-dzenie pochodzi z I połowy XX wieku.

Cmentarz komunalny – jest młodą nekropolią. Powstał bo-wiem w latach 70. Do najwazniejszych mogił należy grób ka-pitana Arkadiusz Protasiuka, pilota prezydenckiego samolotu Tu-154, który zginął w katastrofie w Smoleńsku, w 2010 roku.

Budynek byłego **Zakładu Wodoleczniczego dra Bojaśińskiego** (ul. J. Kilińskiego 12) – powstał w **1884** r. Aktualnie jest siedzibą wielu organizacji społecznych oraz Szkoły Podstawowej Nr 1.

Willa „Foksal” (ul. W. Bartniaka 26) – wybudowana przez rodzinę Mokronoskich w **1845-46** r. z prze-znaczeniem na dom zajezdny o charakterystycznym kształcie lokomotywyki.

Willa „Kaprys” (ul. Okólna 1) – pochodzi z **1886** r. W jej otoczeniu znajduje się stara wozownia oraz zabytkowy park ze stawem i rzezbami.

Willa „Radogoszcz” (ul. H. Sienkiewicza 31) – wy-budowana w **końcu XIX w.** Obecnie siedziba wielu stowarzyszeń i organizacji kulturalnych. W budynku mieści się również galeria, w której Ośrodek Kultury organizuje około 6 różnorodnych wystaw rocznie.

Willa „Kniaziew” (ul. Suwalska 15) – postawiona w 1911 r. na letnią rezydencję gen. Eugeniusza Dmi-triewicza Kniaziewa – inżyniera fortyfikacji wojennych wojsk rosyjskich siedzibą wielu organizacji w Warszawie.

Willa Jadwisin w miejscowości Opypy (gmina Gro-dzisk Mazowiecki) – wysoki mur otaczający obiekt osłania pałac wraz z rozległym parkiem. Obecnie pa-lac nie jest udostępniony do zwiedzania.

Podkowa Leśna
05-807 Podkowa Leśna, ul. Akacjowa 39/41
Tel. 22 758 98 78, 758 90 04
www.podkowalesna.pl
urzadmiasta@podkowalesna.pl

WAŻNIEJSZE ZABYTKI

Pałacyk Kasyno z Parkiem powstał w latach 1927–31 z przeznaczeniem na „potrzeby użyteczności publicznej”. Park powstał w latach 1926–28 według projektu głównego architekta Miasta Warszawy, (L. Danielewicz). Wybudowała go grupa osób prywatnych – założycieli miasta, jednakże został przekazany na własność wspólnoty mieszkańców. Pałacyk Klubu Sportowego, zwany również „Kasy-nem”, otoczony był terenami sportowymi, na któ-rych znajdowały się między innymi korty tenisowe i tor saneczkowy.

Stawisko z Parkiem posiadłość Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów, która darował Annie jej ojciec – Stanisław Wilhelm Lipop gdzie w 1928 r. wy-budowali dom. Do 1980 r. dom należał do Iwasz-kiewiczów. Następnie zgodnie z wolą właścicieli przeszedł na rzecz skarbu państwa obecnie zarzą-dzana jest przez starostwo grodziskie, gdzie mieści się muzeum Ich imienia.

Kościół p.w. św. Krzysztofa z ogrodem wy-budowany w latach 1933-34 według projektu Brunona Zborowskiego. Zgodnie z projektem miał stanowić jedną całość z ogrodem jako prze-dłużenie kościoła murowanego (jest to jedyny w Polsce Kościół-Ogród). Przyroda chroniona Polski. Sektor ten obejmuje rośliny zagrożone wytypieniem i wymarciem na obszarze Polski. Teren ogrodu przykościelnego podzielono na 8 tematycznych sektorów.

Przyroda Podkwoy Leśnej Sektor ten ma wypu-kląć całe piękno przyrody podkowińskiej;

Lapidarium Głównym elementem i podstawowym akcentem terenu są duże głazy umieszczone na nieregularnie uformowanym nasypie;

Przyroda minionych wieków Sektor dawnych dziejów reprezentuje olbrzymi okres historii ziemi mazowieckiej i Polski;

Poletko Matki Bożej Zgrupowano tu rośliny zwią-zane z tradycyjnymi przejawami kultu kościelnego;

Ogród biblijny Przyrodniczy obraz dziejów biblijnych

Ptasi Raj Zespół ten jako całość ma dawać w pełni estetyczne wrażenie w każdej porze roku przez kształt sylwetki, kolor liści, kwiatów, zieleni itd. Zasadniczym celem tej części ogrodu jest ochrona ptaków;

Ogród zielowy Ma być wyrazem ochrony tradycji i ojczystej kultury, a także przypomnieniem, że klasztor był u nas nie tylko ośrodkiem wiary i kultu, lecz także ważnym ośrodkiem leczniczym, ośrodkiem ogrodnictwa i sadownictwa.

Budynek Stacji Kolejowej (Plac Przyjaźni Polsko-Węgierskiej) Wybudowany został w 1927 roku. Murowana budka z wykuszem i duża, otwarta poczekalnia ozdobione zostały formami nawiązującymi do polskiego renesansu.

Pomnik Józefa Chelmońskiego Pomnik Józefa Chelmońskiego znajduje się na deptaku miejskim przy ul. 11 Listopada od ul. 1 Maja. Odślonięty został 10 września 2006 roku. Jego autorem jest krakowski artysta profesor Marian Konieczny.

Kapliczka Matki Bożej w Parku Skarbków W od-nowionym Parku im. hr. Skarbków znajduje się kapliczka z figurka Matki Boskiej otoczona pomni-kowymi drzewami. Kapliczka ta ustawiona została w tym miejscu dla uczczenia straceń powstańców styczniowych. Mieszkańcy zabiegali o uwzględnie-nie stojącej od dziesiątków lat wśród zieleni figuinki Matki Boskiej w planach rewitalizacji. Ostatecznie obiekt został podczas przebudowy parku odno-wiony i otoczony drewnianym płotkiem. Kapliczka stoi w pobliżu wejścia do parku od strony ulicy Bartniaka.

Grodziska Galeria Uliczna Malarstwa Józefa Chelmońskiego – uliczna prezentacja dorobku malarского Józefa Chelmońskiego wzdłuż ulic 11 Listopada (Deptaka).

Dwór Wieniawskich w Chlebni – na terenie wsi znajduje się doskonale zachowane średniowieczne grodzisko. Dwór otoczony jest ogrodem owoco-wym i spacerowym. Przy budynku rosną drzewa uznane za pomniki przyrody: wiąz szypułkowy i je-sion wyniosły.

Dwór w Izdebnie Kościelnym – utrzymany w stylu klasycystycznym dwór, który na przestrzeni wieków zmieniał swoich właścicieli. W końcu XVIII wieku na-leżał do rodziny Szymanowskich. To oni byli fundatora-mi miejscowego kościoła. Następnie majątek przejęli Galichetowie, a następnie Feliks hrabia łubiński. W 1866 dwór nabyła Kazimiera z Jarzębskich Plebańska. Ich wnuczka Maria wyszła za mąż za bogatego ziemianina. Kolejnym gospodarzem został jej mąż – Mieczysław Jurga-Szczygielski

Phoigne design group
Wydamstwo Image Design Group
ul. Radzikowskiego 100/57, 31-315 Kraków
tel. 12 353 01 68 / 501 468 050
e-mail: wydamstwo@idgdesign.pl
www.idgdesign.pl

POWIAT GRODZISKI

Skala 1:83330

www.powiat-grodziski.pl

ISBN: 978-83-63036-99-7